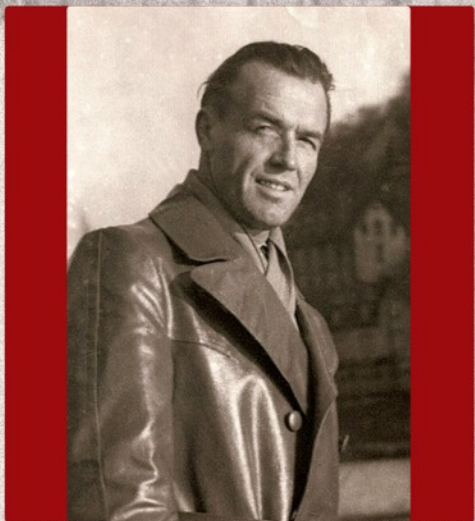

NICHOLAS KULISH • SOUAD MEKHENNETOVÁ

VĚČNÝ NACISTA

Z KONCENTRAČNÍHO TÁBORA MAUTHAUSEN DO KÁHIRY
NEÚNAVNÉ PÁTRÁNÍ PO LÉKAŘI SS ARIBERTU HEIMOVÍ

TRITON

TRITON
Praha / Kroměříž

NICHOLAS KULISH • SOUAD MEKHENNETOVÁ

VĚČNÝ NACISTA

KATALOGIZACE V KNIZE - NÁRODNÍ KNIHOVNA ČR

Kulish, Nicholas

[Eternal Nazi. Česky]

Věčný nacista : z koncentračního tábora Mauthausen do Káhiry : neúnavné pátrání po lékaři SS Aribertu Heimovi / Nicholas Kulish, Souad Mekhennetová ; přeložil Václav Petr. -- 1. vydání. -- Praha : Stanislav Juhaňák - Triton, 2016

Přeloženo z angličtiny

ISBN 978-80-7553-010-3

329.17-051 * 341.322.5-051 * 329 * 341.49:341.322.5 * (430)

- Heim, Aribert, 1914-1992

- nacisté -- Německo -- 20. století

- váleční zločinci -- Německo -- 20. století

- stíhání válečných zločinů

- biografie

329 - Politické strany a hnutí [15]

929 - Biografie [8]

NICHOLAS KULISH • SOUAD MEKHENNETOVÁ

VĚČNÝ NACISTA

Z KONCENTRAČNÍHO TÁBORA MAUTHAUSEN DO KÁHIRY
NEÚNAVNÉ PÁTRÁNÍ PO LÉKAŘI SS ARIBERTU HEIMOVÍ

přeložil Václav Petr

Stanislav Juhaňák – TRITON

VĚČNÝ NACISTA

Z KONCENTRAČNÍHO TÁBORA MAUTHAUSEN DO KÁHIRY

Neúnavné pátrání po lékaři SS Aribertu Heimovi

Nicholas Kulish, Souad Mekhennetová

Tato kniha ani žádná její část nesmí být kopírována, rozmnožována ani jinak šířena bez písemného souhlasu vydavatele.

Redakční poznámka k českému vydání

Historické názvy z německého prostředí (gestapo, wehrmacht, luftwaffe, freikorps, führer atd.), stejně jako označení dějinných událostí (norimberský proces, noc dlouhých nožů, křišťálová noc) uvádíme na doporučení Ústavu pro jazyk český AV ČR, v. v. i., s malými počátečními písmeny.

Copyright © 2014 by Nicholas Kulish and Souad Mekhennet

© Stanislav Juhaňák – TRITON, 2016

Translation © Václav Petr, 2016

Cover © Dagmar Krásná, 2016

Vydal Stanislav Juhaňák – TRITON,

Vykáňská 5, 100 00 Praha 10,

www.tridistri.cz

ISBN 978-80-7553-010-3

OBSAH

Prolog	9
Věčný nacista	14
Epilog	235
Poděkování	238
Poznámky	242
Literatura	288
Rejstřík	301

PROLOG

Černobílou fotografií protínají rýhy a vrásky po dvoudenním skládání a rozkládání. Na okrajích zešedla, jak se prodejčům, kteří si ji prohlížejí, potí prsty. Již desítky dotazovaných si ji přidržely před očima a pozorně zkoumaly tvář na snímku – tvář Evropana středního věku, který s náznakem úsměvu upírá zrak do objektivu fotoaparátu. Zvětšenina staré fotografie z cestovního pasu zatím vyvolává u oslovených lidí převážně udivené pohledy a stále stejnou pátravou otázku: „Proč,“ zajímají se a ukazují na snímek, „proč ho hledáte?“

Na káhirských ulicích ho nikdo nepoznává, jenže záliba Egyptanů v dobrých příbězích je téměř stejně nutkavá jako jejich záliba v dobrých vtipcích. Svě televizní mýdlové opery vyvážejí na Blízký východ a do dalších zemí už velmi dlouho, takže bezpečně rozpoznají, který dobrodružný, romantický, tajemný či detektivní příběh je opravdu dobrý.

Možná odhadují, že pátráme po ztraceném otci či mnohem spíše po někom, kdo nezaplatil dluhy. Nebo po někom, kdo má potíže se zákonem. Nacházíme se koneckonců v Káhiře roku 2008, kde můžete narazit na tajného důstojníka bezpečnosti na každém rohu.

Dostáváme tip: zeptat se v některém hotelu ve čtvrti al-Azhar. Provozovatelé a recepční desítky malých hotýlků nicméně i zde odpovídají shodně: „Neznáme ho.“ Když posléze jednomu muži položíme pár otázek, vzpomene si: „Je tu bývalý hotel, tu a tam ubytoval cizince, najdete ho na Portsaidské ulici nedaleko nadejzdu.“

Celá čtvrť se jmenuje podle mešity al-Azhar, postavené v desátém století a patřící k nejvýznačnějším světovým střediskům islámské učenosti. Se svými pěti minarety by mešita měla zrcadlit nebeskou slávu, jenže v ovzduší na Portsaidské ulici se mísí štiplavý pach spalovaných odpadků s pachutí masa vystaveného před vchody do krámků řezníků až příliš dlouho. Poválečná osmipodlažní betonová budova hotelu Kasr el-Madina se tyčí do výše, její pochmurnou bezbarvost narušují jen zelené a modré okenice, ale ani ty nepůsobí na návštěvníky nijak povzbudivě. Hotel již v provozu není, ale stále na

sebe upozorňuje velkými písmeny – jedna nožička písmene *K* ve slově „Kasr“ však odpadla, stejně jako polovina písmene *H* ve slově „Hotel“.

Dva muži v potemnělém vestibulu, dosud hluboce zabraní do diskuse, přerušují hovor, aby příchozím poradili. Jeden z nich, Abu Ahmad, říká, že zná majitele hotelu. „Pracoval jsem tu řadu let, čas od času jsem v hotelu vypomáhal,“ říká a bere do ruky černobílý portrét. „Toho muže znám,“ přikyvuje. V jeho očích se zaleskne slza. „Cizinec, bydlel nahoře, pan Tárik,“ vysvětluje. „Tárik Husejn Faríd.“

Abu Ahmad ochotně sděluje, co o něm ví, ale trvá na tom, že mnohem lépe Táríka zná Mahmúd Doma, syn bývalého hoteliéra. Stačí pár telefonátů a získáváme Domovo číslo. „Haló?“ ozve se ve sluchátku hluboký hlas. „Ano, tady Mahmúd. Co si přejete?“ Když uslyší jméno Tárik Husejn Faríd, přisvědčí: „*Amu,*“ což v arabštině znamená strýček.

O pár dní později proniká lomoz pouličního ruchu Nasr City Káhirského gubernorátu do obchodu s dámským oblečením, který provozuje Domova rodina. Bratr Mahmúda Domy otevírá starou diplomatku. Kůži pokrývá vrstva prachu, zámek lze stěží otevřít, jak je zrezivělý. Aktovka je plná listin, některé se jeví jako důležité dokumenty, zbytek tvoří výstřižky z časopisů vášnivého čtenáře. Jsou tu také zažloutlé dopisy psané modrým inkoustem německy, anglicky i francouzsky, žádosti o trvalý pobyt v Egyptě, stvrzenky o bankovních převodech z Egyptské národní banky. Objevuje se i kopie poslední vůle a závěť rozdělující majetek mezi dva syny.

Mnoho nových výstřižků z nemalé části Izraele se týká Hitlera a nacismu. Na dně aktovky se tísní několik duplicitních fotografií dlouhých řad bílých křížů za hranicemi koncentračního tábora. Stránky pokrývá horečnatý rukopis, pisatel konstatuje a vzápětí vyvrací obvinění z nejbrutálnějších zločinů spáchaných v táboře, popravy, vivisekce, stínání hlav. Několik jmen se vytrvale opakuje: Kaufmann, Sommer, Lotter, Kohl a Simon Wiesenthal, muž, jenž v 60. letech minulého století proslul jako lovec nacistických válečných zločinců.

Pod většinou dopisů je podepsán Ferdinand Heim nebo Aribert Ferdinand Heim. Na rozdíl od jména Tárik Husejn Faríd rezonuje jméno Aribert Ferdinand Heim značnou částí světa. Aribert Heim nezní jako jméno islámského konvertity prožívajícího své dny v poklidu levného hotelu, muže hrajícího si s dětmi, čtoucího knihy a vyřázejícího na dlouhé procházky po městě. Heim působil jako lékař

v Hitlerových elitních ozbrojených silách SS v koncentračním táboře a později se stal obviněným vrahem. Dnes má podobu fantoma hledaného vyšetřovateli válečných zločinů již od roku 1946.

Na konci války vyšetřovatelé stěží tušili, kdo je Aribert Heim. Považovali jej nejspíš za malou rybu, ne za architekta holokaustu formátu Adolfa Eichmanna či za předního odborníka na nacistickou pseudovědu typu Josefa Mengeleho. Byl prostě jedním z tisíců bezvýznamných zaměstnanců koncentračních táborů a táborů smrti řízených SS. V rozmezí desetiletí, během nichž se nacističtí vrazi seznamovali se šibenicí, káli se či umírali nepoznání, však význam tohoto lékaře zvolna rostl. Heim se nakonec stal nejhledanějším nacistickým válečným zločincem vůbec.

V mládí se Aribert Heim vypracoval ve sportovce olympijských kvalit, dokonce se úspěšně začlenil do rakouského národního hokejového mužstva. Své medicínské vzdělání, jež mělo sloužit k záchraně nemocných, však jako lékař a příslušník SS proměnil ve zhoubnou, smrtící mašinerii. Vyšetřovatelé měli k dispozici jen dvě Heimovy fotografie, z nichž jedna zachycuje pohledného lékaře ve smokingu. Poslední známou Heimovou rezidencí, kterou se jim podařilo vypátrat, bylo třpytivé lázeňské město Baden-Baden – „Baden v Bádensku“ – s luxusními hotely a kasinem, kde tento lékař bydlel v nádherné, sněhově bílé vile. Orgány činné v trestním řízení zjistily, že na svém berlínském bankovním účtu zanechal Heim celé jmění – přes milion amerických dolarů.

V roce 2007 prohlásil bývalý plukovník Izraelských obranných sil Danny Baz, že se jako příslušník tajné buňky lovců nacistů Sova (*Ow*) zúčastnil Heimova vystopování. Nepochopitelný Heim podle něho vedl podzemní mocnou organizaci bývalých důstojníků SS. Baz tvrdil, že se po přestřelce v severní části státu New York dostal k vodotěsné aktovce obsahující pistole, bankovky, diamanty a falešné pasy. Baz píše: „Ve vnitřní kapse aktovky se nalézá skvostný samonabíjecí luger; uprostřed pažby ze slonoviny je vyrytá svastika, vykládaná zlatem a stříbrem, pod ní jméno majitele: Aribert Heim.“

Nakonec se ukázalo, že si Baz historku o lovu nacistů vymyslel. Jenže tyto a podobné příběhy z Heima vytvořily působivý symbol. Nikdy nezapomenout se stalo principem, otázkou nesplaceného dluhu šesti milionům obětí, demonstrativním zvoláním: „Pořád jsou mezi námi!“

Německo je často vychvalováno jako výjimečná země, která se dokázala vypořádat se svou násilnickou minulostí. Obětavé nadšení Německa přijmout zodpovědnost za chyby minulosti, vyrovnat dluhy a postavit před soud válečné zločince se dodnes vyzdvihuje jako vzor, z něhož by si měly vzít příklad ostatní země, od Japonska přes Turecko až po Rwandu. Stíhání nacistických válečných zločinců navíc pomohlo položit základy pro právě probíhající experiment s Mezinárodním trestním soudem.

Německá cesta však nebyla ani přímá, ani nevyhnutelná. V poválečných letech bylo pátrání po válečných zločincích přenecháno okupačním spojeneckým silám, jež byly místními občany obviňovány, že z pozice vítězů zavádějí svévolné a přehnaně tvrdé formy spravedlnosti. Spojenci postupně upustili od trestání Němců a soustředili se na eskalaci napětí mezi Spojenými státy americkými a Sovětským svazem. Američané ztratili o uzavřený konflikt zájem, soustředili se na konflikt nadcházející a zaměstnali bývalé nacisty jako protisovětské vyzvědače.

Jakmile Spojené státy americké projevíly ochotu zapomenout na minulost, Němci jim s potěšením vyšli vstříc. Během období rychlé rekonstrukce v 50. letech minulého století, jež vešlo do dějin jako německý hospodářský zázrak, se většina Němců jednoduše snažila zapomenout, co se za nacistického režimu odehrálo. Tíživé břemeno historie spočinulo na bedrech nevelkého počtu mužů a žen – policejních důstojníků, prokurátorů a politiků se svědomím a smyslem pro povinnost vůči obětem. Jejich úsilí domoci se spravedlnosti jim po léta nepřinášelo žádné uznání, jen urážky. Vysloužili si nálepku zrádců. Jednotlivé případy byly ignorovány, podceňovány, odkládány, dokonce sabotovány bývalými nacisty zastávajícími významné funkce nejen v donucovacích orgánech a soudnictví, ale i v bonnském kancléřství.

Avšak ani po desetiletích, kdy se v Německu stalo módou kát se za zločiny holokaustu, si společnost nebyla ochotna přiznat vinu individuální, spíše jen kolektivní, náležitě rozředenou. Uvažovalo se asi takto: nacistické Německo se dopustilo ohavných skutků, ale otcové, synové, bratři a přátelé v podstatě jen plnili rozkazy. Mnozí vrahové se proto trestu nedočkali, neboť jejich trestní stíhání se jevilo jako tyranie zejména tehdy, když bylo vedeno pár desítek let po válce proti zjevně vzorným občanům. V obecných představách financovaly život prchajících kumpánů ve zbrani tajné spolky bývalých nacistů,

například neblaze proslulá ODESSA. Ve skutečnosti však lidem Heimova typu nepomáhal k dlouhodobému útěku před spravedlností vliv podzemních organizací, ale spíše podpora rodiny a přátel.

Jako poslední se z aktovky vynořují listy psané pečlivým dětským rukopisem, doprovázené obrázky tanků a vojáků, kreslenými pusinkami a zprávami o úspěších ve škole. V jednom dopise líčí chlapec Rů svou nedávnou nehodu na kole. Dopis je na rozdíl od fotografie otce, která vedla k objevení aktovky, ve špatném stavu. Je zjevně mnohokrát čtený, skládaný milimetrový papír celý uzmoulaný. Píše se v něm, že chlapec jel s kamarádem na výlet a kola se srazila. Rů spadl na zem, zranil se a krvácel. „Jizvy se zase dobře zahojily. Během takových nehod si však uvědomujeme, jak moc nám scházíš,“ stýská si otcí. Rodina na tatínka denně myslí a doufá, že se s ním brzy všichni shledají.

„Pak se konečně dočkáme klidu,“ píše syn. „Nepropadneme proto zoufalství, ale ještě trpělivě počkáme.“

1. KAPITOLA

Nazvali to nultá hodina. Šestiletý válečný konflikt vyvrcholil nálety, shazováním zápalných pum, dělostřeleckou kanonádou a tanky valícími se krajinou. Města se proměnila v sutiny. Smrt a zkáza zavládly v nacistickém Německu, když zbytek Evropy zavítal do říše s myšlenkou na odvetu. Spojenci zvítězili, ale evropský kontinent se utápěl v chaosu. Evropou se daly na pochod nepřehledné zástupy zoufalců. Celá procesí vysídlených osob zablokovala silnice ve všech směrech: Poláci se vraceli domů z nucených prací, váleční zajatci mířili do Francie a Velké Británie, téměř dvanáct milionů etnických Němců vypuzených z Polska, Československa, Jugoslávie a dalších zemí hledalo útočiště v Německu a Rakousku. Nejděsivějším dojmem působili ti, kteří přežili věznění v koncentračních táborech a kráčeli nyní osvobozenou zemí jako oživlí kostlivci. Svět si již záhy uvědomil, že zločiny spáchané ve jménu nacistického Německa značně přesáhly běžná porušení válečných pravidel.

Vrchní velitelství spojeneckých expedičních sil připravilo seznam osob podezřelých z válečných zločinů. Byl znám jako Ústřední evidence válečných zločinců a podezřelých osob (*Central Registry of War Criminals and Security Suspects* čili CROWCASS). První verze tohoto seznamu obsahovala sedmdesát tisíc jmen. Podle některých odhadů v něm chybělo přibližně 160 tisíc osob. Spojenci však čelili problému, jak uprostřed neklidu a zmatku v měsících po nacistické kapitulaci najít a potrestat alespoň oněch sedmdesát tisíc pachatelů. Jen samotní Američané si museli nějak poradit s přibližně 7,7 milionu internovaných příslušníků německého vojska, včetně vojáků pravidelného wehrmachtu, členů polovojenského křídla nacistické strany, tzv. oddílů SA (*Sturmabteilung*), kteří se hráli klíčovou roli v Hitlerově vzestupu k moci, vysokých vládních představitelů, kteří zaváděli vražedná politická pravidla, a včetně příslušníků Hitlerova obávaného předvoje, „ochranných oddílů“ *Schutzstaffel*, známých spíše jako SS. Ukázalo se, že odlišit je od sebe není snadné.

Jedním z vodítek, jak zjistit, kdo je kdo, bylo tetování s vyznačením krevní skupiny na vnitřní straně levé paže, jež bývalo povinné pro všechny nové příslušníky SS. Zajatí vojáci byli postaveni do řady a zjišťovalo se, zda nemají zrádné tetování. Ne vždy však tato metoda fungovala. Dva z nejhledanějších válečných zločinců, Adolf Eichmann a Josef Mengele, tak odhaleni nebyli. V německých ozbrojených silách sloužilo sedmnáct mužů jménem Josef Mengele, a když byl zajat pravý lékař z koncentračního tábora Auschwitz, uvedl příjmení Memling – po známém bavorském malíři. Tetován nebyl a prohlásil, že je obyčejným lékařem, který sloužil u wehrmachtu. Nakonec, podobně jako Eichmann, z internace uprchl. Když začal norimberský proces, ani jeden z nich nebyl nucen usednout na lavici obžalovaných.

Stíhání válečných zločinců představovalo jen jednu ze spojeneckých povinností, a nikoli tu nejnaléhavější. Německo nevyjednávalo o příměří, spíše prožívalo šok z totální porážky. Lidé hladověli a bylo nutné sklídit úrodu na polích, a tak byly během několika měsíců propuštěny na svobodu miliony válečných zajatců. Třetí americká armáda propustila 8. června přes půl milionu zajatců; uskupení dvanácté armády propouštělo denně přibližně třicet tisíc zajatců. Mezitím britská armáda, jako součást operace Ječné zrna (*Operation Barleycorn*), poslala domů 300 tisíc německých zajatců, zejména proto, aby měl kdo sklízet úrodu na německých polích. V srpnu 1945 tento počet přesáhl milion, a tak mohli být bývalí vojáci zaměstnáni i v dolech a dopravě. Bylo nutné odklidit závrtné množství trosek a sutin, znovu postavit mosty, zneškodnit nevybuchlé bomby. Musela být opět zprovozněna telekomunikační síť a obnoveny poštovní služby, systémy silniční, železniční, a dokonce i místní hromadné dopravy.

Dne 29. června 1945 vydalo Vrchní velitelství spojeneckých sil v Evropě demobilizační rozkaz č. 5, v němž nařizovalo všeobecné propuštění německých zajatců s výjimkou „automatických internačních kategorií“, kam patřili například příslušníci SS a váleční zločinci. Zajatí vojáci jednoduše podstoupili lékařskou prohlídku a dostali k vyplnění dotazník. Pohovor byl stručný. Propuštěný voják obdržel přiděl na cestu domů – půl bochníku černého chleba a zhruba půl kilogramu sádla. Při takové rychlosti a obrovských počtech lidí se samozřejmě mezi propuštěnými zajatci museli ztratit i někteří váleční zločinci.

Jedním z internovaných mužů byl i hauptsturmführer Aribert Ferdinand Heim, rakouský lékař ozbrojených sil SS, vojenského křídla SS, z něhož povstala paralelní německá armáda. Navzdory zajetí

Heim nadále sloužil jako lékař a léčil raněné Němce v 8279. všeobecné nemocnici poblíž Carentanu ve Francii, přibližně třicet kilometrů od normandské pláže Omaha. Nemocnice byla v podstatě obrovským stanovým komplexem, který původně využívali Američané jako polní nemocnici a jež Spojené státy americké posléze věnovaly Němcům. Když v květnu 1945 toto zařízení navštívili pracovníci Červeného kříže, leželo tam 1417 raněných a nemocných vojáků. Inspektor Červeného kříže shledal podmínky v nemocnici „excelentními“ a pochvaloval si dobrovolníky z řad německých vojáků. Péče o pacienty zde prý byla lepší než na německé straně v posledních letech války.

Ve stanech bývalo ve dne horko a v noci mrazivo, ale k dispozici zde byly operační prostory, rentgeny i laboratoř. Podle pozorovatele Červeného kříže bylo zařízení zásobeno chirurgickým vybavením i léky. Nemocnici provozovali výhradně němečtí lékaři, na jejichž práci dohlíželi jen čtyři američtí důstojníci. „Z profesionálního hlediska,“ zdůraznil inspektor Červeného kříže, „spolupráce mezi americkými a německými lékaři funguje dobře.“ Tím myslel i dr. Heima, který svými schopnostmi a spolehlivostí udělal na americké nadřizované dojem. V doporučení napsal americký kapitán Edward S. Jones, že Heimova práce na chirurgickém oddělení „byla výtečná a měla zásadní význam pro péči o pacienty z řad válečných zajatců“.

Heim navázal přátelské známosti s kolegy lékaři, a dokonce i s německým pastorem Wernerem Ernstem Linzem. Pastor si všiml, že Heim „praktikoval své lékařské umění nesmírně zodpovědným způsobem, s ohledem na zdraví a pohodu svěřených vojáků“. Doktor Heim zejména projevoval obětavost při léčení onemocnění přenášených pohlavním stykem, snažil se pacientům ze všech sil pomoci, napsal Linz v doporučujícím dopise. Během války Heim hodně cestoval, ale skončil opět tam, kde začal – ve Francii. Když Němci v roce 1938 anektovali Rakousko, Rakušané měli stejnou vojenskou povinnost jako jejich noví spoluobčané. Když byl Heim dotazován, trval na tom, že jej přidělili k waffen-SS proti jeho vůli. Poté, co v pětadvaceti letech získal ve Vídni doktorát z medicíny, byl během německé invaze do Francie v roce 1940 nasazen jako řidič. Poté asistoval při přesídlování etnických Němců v Jugoslávii a při řešení následků zemětřesení v Rumunsku. Sloužil i v chladných končinách na východní frontě v Norsku a Finsku, kde byl v boji zraněn.

Jen osm dní poté, co první americký voják překročil 7. března 1945 Rýn, byla Heimova jednotka zajata v Buchholzi v západním

Německu. Heim měl štěstí, že se stal válečným zajatcem Američanů a nehrozila mu cesta na Sibiř v doprovodu sovětských vojáků. Byl převezen do francouzského tábora pro válečné zajatce.

Ve zmiňované Ústřední evidenci válečných zločinců a podezřelých osob (CROWCASS) sice Heim veden nebyl, ale jako bývalý příslušník waffen-SS byl spojenci zařazen do „automatické internační kategorie“, takže nebylo snadné dosáhnout propuštění. Pokud by nedošlo k nedopatření, bylo jeho věznění a trestní stíhání jisté. Ze všech míst nasazení, jimiž Heim během války prošel, však jedno v jeho osobní složce chybělo, přičemž není jasné, zda se tak stalo v důsledku nedbalosti, nebo záměru – malé rakouské městečko Mauthausen.

2. KAPITOLA

Od osvobození dr. Arthura A. Beckera z šestiletého vězení v koncentračních táborech v Německu a Rakousku ještě neuplynulo ani devět měsíců a tento muž již pracoval jako zvláštní vyšetřovatel týmu 6836 americké armády pro vyšetřování válečných zločinů. Doktor Becker byl štíhlý hnědooký pětapadesátník s nápadnými mezerami mezi zuby, rodák z braniborské Přemyslavi (severoněmeckého Prenzlau). V době, kdy byl zatčen a uvězněn, byl dr. Becker spisovatel, studoval farmakologii a bydlel ve Stuttgartu. Během věznění nosil zelený trojúhelník obyčejného kriminálního, ale ihned po osvobození řekl americkým představitelům, že jeden z jeho dědečků byl židovského původu. Zatčen byl za kritické poznámky o SS po událostech křišťálové noci.

Američtí vyšetřovatelé válečných zločinů usilovali o rychlé shromáždění důkazů pro soudní procesy, jež chtěli uskutečnit v okupačních zónách, ale trpěli katastrofálním nedostatkem lidí. Potřebné síly se nejprve přemístily do Tichomoří, kde Spojené státy americké dosud válčily s Japonskem. Po japonské kapitulaci se američtí vojáci urychleně vrátili domů. Muži vybraní pro vyšetřování válečných zločinů byli „převážně nervově vyčerpaní tankoví důstojníci, jimž bylo přidělení k nové jednotce umožněno jako určitá forma rekreace a rekonvalescence,“ vzpomínal jeden z prokurátorů. „Posedávali a neměli tušení, co dělat.“ Náročnost úkolu a jazyková bariéra vyžadovaly pomoc místních lidí. Z řad bývalých vězňů koncentračních táborů se naštěstí rekrutovali nadšení dobrovolníci, mezi nimi i Arthur Becker.

V pátek 18. ledna 1946 měl Becker ve Vídni schůzku s dalšími bývalými vězni, ráno s Josefem Kohlem, odpoledne s Augustem Kamhuberem. Výpovědi svědků se měly týkat zabíjení spojeneckých válečných zajatců a porušování ženevských úmluv. Podobně jako Berlín i rakouské hlavní město bylo v té době rozděleno na svébytné okupační zóny jednotlivých spojenců – na zónu britskou, francouzskou, americkou a sovětskou – a na jednu mezinárodní, společně spravovanou zónu v prvním obvodu. Velitelství vyšetřovacího týmu,

pro který pracoval Becker, sídlilo v Salzburgu, ale i tak jednoduchý akt, jakým bylo získání svědectví lidí ze sovětského sektoru, vyžadoval mezi vzájemně stále nedůvěřivějšími válečnými spojenci zvláštní ujednání. Přemístění svědků ze své zóny by Rusové považovali za „únos“.

Válečná zkáza zastínila většinu bývalé vídeňské slávy. Než letecké bombardování završila ofenziva Rudé armády, která město obsadila, značná část starého prvního městského obvodu ležela v troskách. Celkem bylo poškozeno či zničeno zhruba osmdesát tisíc domů. Útočiště zde hledaly vysídlené osoby z celé Evropy, včetně lidí přeživších věznění v koncentračních táborech a nucené práce. Bytová krize se stupňovala. Město postrádalo dodávky plynu a elektřiny, nefungovaly telefonní služby a vídeňští občané dostali od okupačních vojsk v zájmu ochrany před třeskutou poválečnou zimou povolení pokácet množství stromů, jež dosud lemovaly jejich rozkošné městské třídy.

Nouze a přidělový systém nebyly pro Josefa Kohla ničím neobvyklým, neboť vyrůstal v chudobě a jako dítě míval často hlad. Jako dospělý měl málo vlasů a sebevědomý úsměv s pevně sevřenými rty, patrně aby zakryl velké a poněkud křivé zuby. Tento rakouský komunista vypadal spíše jako studovaný účetní, jímž býval, než se stal pouličním bojovníkem. Josef Kohl se v roce 1934 zúčastnil bojů na barikádách, kde bránil rakouskou republiku proti fašistickému pokusu o převzetí moci, ale kulka jej zasáhla do prsou a prošla plícemi. Poté, co bylo Rakousko vstřebáno nacisty do rozrůstající se třetí říše, si gestapo pro Kohla přišlo a uvěznilo jej. Po několika měsících strávených v žaláři gestapa na náměstí Morzinplatz v centru Vídně jej nacisté převezli do nechvalně známého koncentračního tábora Dachau na předměstí Mnichova.

O rok později, v září 1939, byl Kohl opět přemístěn, tentokrát do rok starého tábora v Horním Rakousku. Heinrich Himmler si tuto lokalitu vybral z ekonomických důvodů, neboť zde mohl vězně využít k otrockému lámání žuly v kamenolomu Wiener Graben. Tábor dostal jméno podle nedalekého městečka Mauthausen. Vězňové byli pod pohrůžkou násilí i hromadných poprav nuceni vynášet těžké kameny do 186 příkrých schodů vytesaných do svahu kopce. Mnoho jich zemřelo vysílením. Vězňové si nakonec vybudovali své vlastní vězení, jež bylo při pohledu zvenčí mezi ostatními koncentračními tábory unikátní, opatřené vysokými kamennými zdmi a strážními věžemi, jež táboru propůjčovaly vzhled středověkého hradu.